

దేశంలో మళ్ళీ వరుణుడి బీభత్సం

దేశవ్యాప్తంగా నైరుతి రుతువసనాలు మరోసారి చురుగ్గా మారాయి. ఆగస్టు 31వ తేదీ నుంచి సెప్టెంబర్ మొదటి వారంలో పలు రాష్ట్రాల్లో భారీ నుంచి అతి భారీ వర్షాలు కురిసే అవకాశం ఉందని భారత వాతావరణ శాఖ హెచ్చరించింది. వాయువ్య బంగాళాఖాతంలో ఏర్పడిన అల్పబీదనం, రుతువసన ద్రోశీ, అరేబియా సముద్రం నుంచి వీసినవ్యుత్తమతా కుడినీ గురిపై ప్రభావంతో దేశంలోని అనేక ప్రాంతాల్లో వర్షాలు కురిసే పరిస్థితులు ఏర్పడ్డాయి. తూర్పు, ఉత్తర భారతంతోపాటు పశ్చిమ కనుమల ప్రాంతాల్లోనూ వర్షాలు కొనసాగే అవకాశం ఉంది.

ఉత్తర భారతంలో పర్వాలు

పద్మి, హరియాణా, చండీగఢ్, పంజాబ్, పశ్చిమ ఉత్తర్ ప్రదేశ్ ప్రాంతాల్లో ఆగస్టు 31వ తేదీ నుంచి సెప్టెంబర్ 1వ తేదీన అతరకుర్చు వర్షాలు కురిసే అవకాశం ఉంది. తూర్పు ఉత్తర్ ప్రదేశ్ లో సెప్టెంబర్ 1వ తేదీ నుంచి 5వ తేదీ వరకు విస్తారంగా వర్షాలు పడొచ్చని వాతావరణ శాఖ తెలిపింది. పశ్చిమ రాజస్థాన్ లో సెప్టెంబర్ 3వ తేదీ నుంచి 5వ తేదీ వరకు వర్షాలు కురిసే అవకాశం ఉంది. హిమాలయ ప్రాంతాల్లో వర్షాల్లోహేమల కొండపరియలు పడినవడే ప్రమాదం ఉందని ఐఎండి అంచనా వేసింది. ఉత్తరాఖండ్ లోని అల్మోరా, చమోలి, రుద్రప్రయ్యాగ్, ధర్మద్వార్, నైనితాల్ తదితర ప్రాంతాల్లో ఆగస్టు 31వ తేదీ నుంచి సెప్టెంబర్ 2వ తేదీన వరకు వర్షాలు, ఉరుములు, మెరుపులతో కూడిన వాతావరణం ఉండొచ్చని అధికారులు హెచ్చరించారు. హిమాచల్ ప్రదేశ్ లోని కూడా ఇదే పరిస్థితి కనిపించగలగా, ఓమ్నా సహా పల్లెలలో సెప్టెంబర్ 3వ తేదీ వరకు భారీ వర్షాలు కురిసే అవకాశం ఉంది. జమ్మశుక్లీర్ లోని రాజోర్, బారామల్లా, కుప్పానా తదితర ప్రాంతాల్లో కూడా తుడుగుగాలులతో కూడిన వర్షాలు కురిసే ఛాన్స్ ఉంది. కొండప్రాంతాల్లో వరుసగా వర్షాలు కురిస్తే నేల బిలపేసమై ఆకస్మాత్తు వరులలు, రహదారి మూడవే పంధి సమస్యలు తలెత్తే అవకాశం ఉందని అధికారులు

హెచ్చరిస్తున్నారు.

దక్షిణాదిలో కూడా వర్షాలు

దక్షిణ భారతంలోని పలు ప్రాంతాల్లో కూడా వర్షాలు కురుచున్నాయి. కోస్తాంధ్ర, యానాం, రాయలసీమ, ఉత్తర-దక్షిణ కర్ణాటక, తమిళనాడు, పుదుచ్చేరి, కారైకాల్, తెలంగాణలోని నెట్టెంబరి 5వ తేదీన వరకు అకృష్టకర్షణ వర్షాలు పడిన అవకాశం ఉంది. కేరళ, మహారాష్ట్రలో తెలంగాణతో విస్తారంగా వర్షాలు కురిసే అవకాశాలు ఉన్నాయి.

మధ్య భారతంలో భారీ వర్షాలు

మధ్య భారతంపై కూడా వర్ష ప్రభావం కొనసాగనుంది. వచ్చేను మధ్యపదేళ్లో సెప్టెంబర్ 5వ తేదీ వరకు మర్కట కురిసి అవకాశం ఉంది. తూర్పు మధ్యప్రదేశ్, విదర్భ ప్రాంతాల్లో కూడా మర్కట వడోన్నతి ఐఎంఓ తెలిపింది. ఫణీశ్ గగ్గోల్ భారీ నుంచి అతి భారీ మర్కటకు అవకాశం ఉండటంతో పరిస్థితి నుంచి సుసంకల్పంగా మారింది. మండ్రా, సత్నాల్లోని విభ్రతాల్స్ ప్రాంతాల్ వరద పరిస్థితులు కనిపిస్తున్నాయి. లోతట్టు ప్రాంతాల ప్రజలు అప్రమత్తంగా ఉండాలని అధికారులు సూచిస్తున్నారు.

తూర్పు భారత్‌లో వానల జోరు

రానున్న రోజుల్లో భారీ వర్షాలకు తూర్పు భారత్ ప్రధాన కేంద్రంగా మారనుంది. ఒడిశాలో ఆగస్టు 31వ తేదీన భారీ నుంచి అతి భారీ వర్షాలు కురిసే అవకాశం ఉంది. ర్యూరల్ డి?లో నవ్డెంబర్ 2వ తేదీ వరకు విస్తారంగా వర్షాలు

వదోచు. బిడకోల్లో సెప్టెంబర్ 1వ తేదీ నుంచి 5వ తేదీ వరకు వర్షాలు, కొన్ని ప్రాంతాల్లో భారీ వర్షాలు కురిసే అవకాశం ఉంది. గంగా పరివాహక బంగాల్లో సెప్టెంబర్ 5వరకు వానలు కొనసాగే ఛాన్స్ ఉంది. సిక్కింలో సెప్టెంబర్ 2 వరకు వర్షాలు వదోచునీ వాతావరణ శాఖ తెలిపింది. బాలేశ్వార్స్ భారత్లో కూడా రానున్న రోజుల్లో తడి వాతావరణం కొనసాగవచ్చును. అరుణాచల్ ప్రదేశ్, అసోం, మేఘాలయ, నాగాలాండ్, పశ్చిమ బెంగాల్, మిజోరాం, త్రిపురా వీనివారంగా వర్షాలు కురిసే అవకాశం ఉంది. అగస్త్య 31వ తేదీ నుంచి సెప్టెంబర్ 3వ తేదీ వరకు పలు ప్రాంతాల్లో ఉరుములు, మెరుపులతో కూడిన వర్షాలు వదోచు.

పశ్చిమ భారత్?లో ఇలా!

కొంపకోట, గవన ప్రాంతాల్లో అగస్టు 31వ తేదీ నుంచి సెప్టెంబర్ 1వ తేదీ వరకు విస్తారంగా వర్షాలు కురిసే అవకాశం ఉంది. పరకపు మహారాష్ట్రలో సెప్టెంబర్ 2వ తేదీ నుంచి 5వ తేదీ వరకు వానలు పడొచ్చు. కొన్ని ప్రాంతాల్లోనూ అత్యధికంగా వర్షాలు కురిసే అవకాశం ఉందని ఐఎండీ తెలిపింది. కొన్ని ప్రాంతాల్లో ఉరుములు, మెరుపులతో కూడిన వానలు పడొచ్చు. అయితే గుజరాత్‌లో వర్షపాతం మాత్రం అసమానంగా ఉంది. రాష్ట్రంలోని 34 జిల్లాల్లో 11 జిల్లాలు దాదాపు 50 నుంచి 51 శాతం వర్షపాతం తీరేను మెరుగొంటున్నాయి. అగస్టులో గుజరాత్‌కు 96.5 మిమీపీటర్ల వర్షపాతం నమోదైంది. నాలుగు రుతుపవన నెలల్లో ఇదే అత్యధికమైనవచ్చింది. ఇటీవలి సంవత్సరాలతో పోలిస్తే అగస్టు వర్షపాతం తక్కువగానే ఉంది.

మత్స్యకారులకు హెచ్చరిక

బంగాళాఖాతం, అరేబియా సముద్రంలో కొన్ని ప్రాంతాల్లో సముద్రం అల్లకల్లోలంగా ఉండే అవకాశం ఉందని ఐఎంఓ హెచ్చరించింది. శుభకూడూ తీరం, గల్ఫ్ ఆఫ్ మన్నార్, శ్రీలంక పరిసరాలు, అండమాన్ సముద్రం, పశ్చిమ బంగాళా? ఈ ప్రాంతాల్లో అలలు ఉప్పుతలంగా ఉండొచ్చని తెలిపింది. తీర వేడ్యంలో మత్స్యకారణం సముద్రంలోకి వెళ్ళకుండా జాగ్రత్తలు తీసుకోవాలని సూచించింది.

రక్షణ రంగంలో విదేశీ పెట్టుబడులు

భారత్ లో రక్షణ తయారీ రంగాన్ని మరింత బలోపేతం చేయడంతో సాబా విదేశీ పెట్టుబడుల్ని ఆకర్షించేయడం కేంద్ర ప్రభుత్వం కీలక మార్పుల దిశగా ఆలోచిస్తోంది. రక్షణ రంగంలో విదేశీ ప్రత్యక్ష పెట్టుబడులు నిబంధనలను సరిపెరిచి అంశాన్ని ప్రభుత్వం పరిశీలిస్తోంది. ఈ విషయంలో డిపార్ట్ మెంట్ ఫర్ ప్రమోషన్ ఆఫ్ ఇండస్ట్రీ అండ్ ఇంటర్నల్ ట్రేడ్ (ఐఓఎంఐ) సంబంధిత పరిశ్రమల భాగస్వాములతో సంప్రదించుటలు నిర్వహిస్తోంది. ప్రస్తుతం ఉన్న నిబంధనల ప్రకారం చూస్తే రక్షణ రంగంలో 74 శాతం వరకు ఎఫ్ఐఐని అలోచిస్తే కూర్చోలే అనుమతిస్తున్నారు. అంటే 15 కోసం అలాంటి మొదదన్న అనుమతులు అవసరం లేదు. 74 శాతానికి మించి విదేశీ పెట్టుబడులు రాకాలంటే ప్రభుత్వ అనుమతి తప్పనని, ముఖ్యంగా ఆధునిక సాంకేతిక పరిజ్ఞానం భారత్ కు అందే అవకాశం ఉన్న సందర్భాల్లో ఈ మార్గం ద్వారా పెట్టుబడులకు అనుమతి ఇస్తున్నారు. ఈ క్రమంలోనే ప్రభుత్వం ప్రస్తుతం ఉన్న విధానాన్ని మరింత అనుబంధిత చేయాలా అనే అంశాన్ని పరిశీలిస్తోంది. ఈ సలహాపై ఏదైనా పర్గాలకు వచ్చేట జరుగుతున్నాయి. ఈ అధికారిక పర్గాలు వెల్లడయ్యాయి. 'కొంత మేర నిబంధనలను సడలించే అంశం కేంద్రం పరిశీలనలో ఉంది.' అని ఓ ఉన్నతాధికారి తెలిపారు. ప్రస్తుతం రక్షణ రంగంలో విదేశీ పెట్టుబడులకు చోటం మంత్రిత్వ శాఖ నుంచి సెక్యూరిటీ క్షియరెన్స్ ఉండాలి. ఇంకా రక్షణ మంత్రిత్వ శాఖ మార్గదర్శకాలకు లోబడి ఉండాలి. అయితే రక్షణ రంగానికి వచ్చిన విదేశీ పెట్టుబడుల పరిమాణం ఇతర కీలక తయారీ రంగాలతో పోలిస్తే ఇంకా తక్కువగానే ఉంది.

నవంబర్లోనే ఎఫ్డీఐ నిబంధనల్ని మరింత సులభతరం చేయడం ద్వారా అంతర్జాతీయ కంపెనీలను భారత్‌కు తీసుకురావాలని ప్రభుత్వం భావిస్తున్నట్లు తెలుస్తోంది.

పెరిగిన రక్షణ రంగం బడ్జెట్ - ఎగుమతుల్లో ప్రైవేట్ కంపెనీల హవా

2020 ఏప్రిల్ నుంచి 2026 మార్చి వచ్చ్య కాలంలో భారత రక్షణ పరిశ్రమలు 32.39 మిలియన్ డాలర్ల ఎఫ్డీఐలను ఆకర్షిస్తాయి. దేశీయంగా మేక్ జస్ ఇండియాలో భాగంగా రక్షణ తయారీని ప్రోత్సహించేందుకు ప్రభుత్వం వరుస వర్షాలు చేపట్టింది. ముఖ్యంగా బడ్జెట్ కేటాయింపుల్ని భారీగా పెంచింది. 2013-14లో రూ. 2.53 లక్షల కోట్లుగా ఉన్న రక్షణ రంగం బడ్జెట్, 2026-27 నాటికి ఏకంగా రూ. 7.85 లక్షల కోట్లకు చేరుకుంది. దీనికి తగ్గట్లుగానే ఎగుమతులు కూడా రికార్డు స్థాయిలో పెరిగాయి. 2013-14 ఆర్థిక సంవత్సరంలో రక్షణ ఉత్పత్తుల ఎగుమతులు విలువ రూ. 686 కోట్లుగా ఉండగా, ఇది 2025-26 నాటికి రూ.

ప్రతి ఒక్కరూ శాంతియుతంగా, చట్టబద్ధంగా ప్రవర్తిస్తారని ఆశిస్తున్నాం

నవంబర్ 5న కాకేడ్ జనతా పార్టీ పిలుపునిచ్చిన నిరసనలపై నీషేధం కోరుతూ దాఖలైన పిటిషన్ విచారణకు నువ్రిం కోర్టు సోమవారం నిరాకరించింది. అత్యవసరంగా కోర్టుకు చేసుకోవాలంటూ దాఖలైన పిల్లపై ఉత్తర్వులు జారీ చేసేందుకు నువ్రింకోర్టు దాఖలైన సాక్షులను విచరించింది. ప్రధాన న్యాయమూర్తి జస్టిస్ సూర్యకాంత్, జస్టిస్ జయమాల్య బాగ్చీ, జస్టిస్ వి. మోహనలతో కూడిన ధర్మాసనం ఈ మేరకు నిర్ణయం తీసుకుంది. శాంతిభద్రతల పరిరక్షణ ప్రభుత్వం, అవినీతిపై బాధ్యత అని హెచ్చరించి ఈ ప్రదర్శన వీధిని ఆవాసనీయేందుకు ఫుటకుల దారితీసుందని భావించడానికి దరఖాస్తు ఎటువంటి కారణం లేదని అభిప్రాయపడింది. నీళ్ల నిరసనల నమయంలో పోలీసుల హింస ఆరోపణలను పరిశీలించేందుకు తాము ఏర్పాటు చేసిన ఉన్నత స్థాయి విచారణకు కమిటీకి తన పిటిషన్ను సమర్పించాలని నిరసనలకు నువరింధించిన ఇతర విషయాలతో పాటు ఈ పిటిషన్ను కూడా నవంబర్ 10కి వాయిదా వేసింది.

“ఇప్పటికైతే, ప్రతి ఒక్కరూ శాంతియుతంగా ప్రవర్తిస్తారని మేము భావిస్తున్నాం. ప్రస్తుతం ఏదైనా అవాంఛనీయ ఘటన జరుగుతుందని భావించడానికి బలమైన పరిస్థితులు ఏమీ లేవు. శాంతిభద్రతలను కాపాడటం వారి బాధ్యత. ఏది ఏమైనప్పటికీ, ఏది అనుమతించేదో చెబుతూ శాంతిభద్రతలను కాపాడాల్సిన బాధ్యత అమలు చేసే ఏజెన్సీకి ఉంది. వారు ఆ పరిధిలోనే వ్యవహరిస్తారని మేము ఆశిస్తున్నాం. ఇరుపక్షాల దేశ చట్టాన్ని గౌరవిస్తాం. దానికి అనుగుణంగా ప్రవర్తిస్తాయని, పాటిస్తాయని మేము ఆశిస్తున్నాం. ఏంధింగ్లో ఉన్న వీడివల్వత్ పాలు దీనిని కూడా జాబితాలో చేర్చడం. సెప్టెంబర్ 10న దీనివారణ జరపాలి.” అని ధర్మాసనం పేర్కొంది.

ధాఖలు చేశారు. ఇందులో ఇండియా గేట్, సెంట్రల్ విస్టా, సమీప ప్రాంతాలతో సహా భద్రతాపరంగా సునిశ్చితమైన ప్రదేశాల్లో పెద్ద ఎత్తున జన సమీకరణం, రాష్ట్రీ, ప్రధర్నకు ముందు ఇచ్చే ఏ బిజినెస్ గు విలువపైకలు, నిర్వాహకలకు కోరగా అవసరమైన అనుమతులు పొందే వరకు వర్కులు తీసుకోకపోయి ఆదేశించాలని కోరారు. సెప్టెంబర్ 12-13 తేదీల్లో జరగనున్న బ్రిక్స్ శిఖరాగ్ర సమావేశం ముగిసే వరకు లాబియాన్స్ దీర్ఘకాల ప్రతిపాదికలు నిరసనలను నియంత్రించాలని, వాయిదా వేయాలని లేదా తగిన విధంగా మార్పొందటా కూడా ఈ పిటిషన్లో కోరారు. సెప్టెంబరు సమయంలో దీర్ఘకాల ప్రమాఖులు, మీడియా ఉంటుందని ఆందోళన వ్యక్తం చేశారు. జులైలో మంబై వద్ద జూలై 20న జరిగిన నిరసన సందర్భంగా గాయపడిన పోలీస్ సిబ్బందిని స్వప్రపదిహేనో చెర్రియాలి, అలాగే బాధ్యులు అను ని ప్రధానం చేసే ని ప్పాని తిరిగి రాబట్టాలని కూడా ఈ

పిటిషన్ లో కోరారు.

హరి దీమాండ్ ఏమిటి? అది అంత అత్యవసరమా? ఖీ=కో పేర్లు ఉన్నవాని అర్హత అర్హత ఉన్నవానిని పోలీసులు ఏమైనా దాడులు చేస్తున్నారో. లేదు కదా! కాబట్టి, క్యాబ్స్ జనతా పార్టీ కోరుతున్న ఏదైనా వారికి ముఖ్యమైనవి కావచ్చు. కానీ దీ=జా సదస్సు ముగిసే వరకు వేరు 10 రోజులు వేచి ఉండి, ఆ తర్వాత ప్రభుత్వాన్ని సందర్శించలేదా? ప్రభుత్వం అత్యవసరం కావాలి. వారు సుప్రీంకోర్టును ఆశ్రయించవచ్చు అని అత్యవసరం విచారణ కోసం

కదా..” అని వీటిషనరీ కోరారు.

పరీక్షా పత్రం టీకీ వ్యవహారంపై జూలైలో జరిగిన నిరసనల్లో పాల్గొన్న విద్యార్థులపై నమోదైన కేసులను ఉపసంహరించుకుంటున్న హామీని కేంద్రం నిలుబెట్టుకోలేదని ఆరోపిస్తూ సెప్టెంబర్ 5న ర్యాలీ వీధులన్నీ మూర్చు జడ్జి ప్రకటించింది. ఈ వివాదాన్ని ప్రారంభంలో చీజులు రద్దు, తదనంతర 1-టెన్ పరిణామాలు వల్ల ఆత్మహత్య చేసుకున్న విద్యార్థుల కుటుంబాలు, అలాగే జూలై నెలలో జరిగిన ఆందోళలను నమయంలో పోలీసులు దుర్మర్మలకు గురైన వారు ఇందులో పాల్గొననన్నారు. సీజేపీ ర్యాలీ ప్రణాళికలను ప్రకటించినప్పటికీ, జిందూ గేట్ నుంచి టిక్కి పోలీస్ ప్రధాన కార్యాలయం వరకు ఊరేగింపు కోసం తమిళం అలాంటి విజ్ఞప్తి అందలేదని నగర పోలీసులు చెప్పారు.

నౌకాదళంలోకి మరో స్వదేశీ అస్త్రం

భారత నౌకాదళ అమ్యుటాదిలోకి మరో అత్యాధునిక స్వదేశీ అగ్రం వచ్చి చేరింది. డీవీసీ డ్రైవింగ్ సపోర్ట్ వెస్సెల్ ఐఎన్ఎస్ నిపుణ్ ఇండియన్ నేవీలో జలప్రవేశం చేసింది. విశాఖలోని హిందుస్థాన్ షిప్యార్డ్ సంస్థ అత్యున్నర్గ్ భారత్లో భాగంగా పూర్తి స్వదేశీ పరిజ్ఞానంతో డిన్నీ నిర్మించింది. సముద్ర జలాల్లో సరికొత్త సవాళ్లు ఎదురవుతున్న ప్రపంచ దళాలంతలో ఎక్కువగా 300 మీటర్ల లోతులో సైతం ఆవరణపై చేయగల నిపుణ్ రకాత్ ఇండియన్ నేవీ సామర్థ్యం మరింత పటిష్ఠమైంది. డీవీసీ డ్రైవింగ్ సపోర్ట్ వెస్సెల్-ఐఎన్ఎస్ నిపుణ్ ముంబయి నావల్ డాక్యూయర్ట్లలో అధికారికంగా ఇండియన్ నేవీలో కమిషన్ అయింది. నౌకాదళ చీఫ్ అడ్మిరల్ కృష్ణ స్వామినాథన్ సమక్షంలో ఈ నౌక జల ప్రవేశం చేసింది. భారత నౌకాదళంలో చేరిన ఈ తరహా రెండో డీవీసీ డ్రైవింగ్ వెస్సెల్ ఇదే కావడం విశేషం. విశాఖమీటర్లలోని హిందుస్థాన్ షిప్యార్డ్ లిమిటెడ్ స్వదేశీ ఈ నౌకను నిర్మించింది. 120 మీటర్ల పొడవుతో ఉన్న నిపుణ్ 10,500 టన్నుల బరువు మోసే సామర్థ్యాన్ని కలిగి ఉంది. సముద్రగర్భంలో 300 మీటర్ల లోతువరకు డ్రైవింగ్ ఆవరణపై ఉంది నిరంతర మద్దతు ఇవ్వగలదు. నిపుణ్ కమిషన్లోలో పాల్గొన్న సందర్భంగా భారత నౌకాదళ చీఫ్ అడ్మిరల్ కృష్ణ స్వామినాథన్ కీలక వ్యాఖ్యలు చేశారు. “సముద్ర గర్భంలో నిపుణ్ 300 మీటర్ల లోతు వరకు డ్రైవింగ్ ఆవరణపై ఉంది నిరంతర మద్దతు ఇవ్వగలదని ఆయన వివరించారు. సముద్రజలాల్లో ఎదురయ్యే ముప్పు సుభావం నిరంతరం మూడుతోందని, సరికొత్త రాపాలో క్లిష్టమైన సవాళ్లు వచ్చిపడుతున్నాయని ఆయన పేర్కొనడం చేశారు. ఇలాంటి పరిస్థితుల్లో సంక్షోభాలను ఎదుర్కోవడంలో స్వదేశీ నౌకాదళ చేతకా ఎంతో కీలకమని నేవీ చీఫ్ పేర్కొన్నారు. “మనం ఈ రోజు గణనీయమైన వ్యూహాత్మక మార్పుల కాలంలో జీవిస్తున్నాం. సముద్ర వాతావరణం అంతకంతకంటే వివాదాస్పదంగా మారుతోంది. అందులోని ముప్పు అంచనాలు నిరంతరం మారుతూ, కొత్త రకాల సవాళ్లు, సంక్లిష్టతల రాపంలో వ్యక్తమవుతున్నాయి. భవిష్యత్తులో మన దేశం ఎదుర్కోగల ముప్పుల కచ్చితమైన స్వరూపాన్ని అంచనా వేయడం ఎల్లప్పుడూ సాధ్యం కాకపోవచ్చు. కానీ మనం కచ్చితంగా చేయగలిగింది ఏమిటంటే, మనం ఊహించిన సవాళ్లకు సిద్ధంగా ఉండటం. అవి ఎక్కడ, ఎప్పుడు తలెత్తినా పాడిన సమర్థంగా, సమూలంలో ఎదుర్కోవడానికి వీలు కల్పించే విశ్వసనీయమైన సామర్థ్యాన్ని నిర్మించుకోవడం.”

ఈ నాకా డైరెక్ట్ నేవల్ కమాండ్ ఆధ్వర్యంలో పశ్చిమ తీరంలో మోహరించి ఉంటుందని నేవీ చీఫ్ అడ్మిర్లల్ స్వామినాథన్ వెల్లడించారు. “పశ్చిమాసియా అల్లకల్లోలంగా ఉండటం, ప్రపంచ నుమరల్ మార్గాలు ముప్పునకు గురికావడం, ఈ ప్రాంతంలోని దేశాలు వేగంతో తీవ్రంగా అయధాలు నమకూర్చుకుంటున్న నేపథ్యంలో పశ్చిమ నుమరల్ తీరం వెంబడి మునం ఎదుర్కొనే అన్ని నాకాఫ్లం ఎదుర్కొనే అల్లకల్లోలం డైరెక్ట్ నేవల్ కమాండ్ ముందంజిది. కొనసాగుతుంది. ముఖ్యంగా జలాంతర్గామిని రక్షించడం అనేది ఒక కీలకమైన రంగం. ఇక్కడ నన్నద్దతలో జాప్యానికి చాలా తక్కువ అస్సారం ఉంటుంది. ణా=ఎని ఎక్కించుకుని, నడవగల నిపుణ్ల సామర్థ్యం. మనదైనా లేదా భాగస్వామ్య నాకాడలానికి గణించినదైనా, ప్రమాదం ఉన్న జలాంతర్గామి సహాయం చేసే మన సామర్థ్యం గెరిల్లాయంగా విస్తరిస్తుంది.” అని నాకాడ అధిపతి అన్నారు. 9,000 నేవల్ బరువు గల ఈ నాకా, కావరచేప్తో సహా ప్రత్యేక సామర్థ్యాలతో కూడి ఉంది. ఐఎన్ఎస్ నిపుణ్లతో, నుమరల్ల అడుగుభాగంలో పనిచేసే డైరెక్ట్ కోసం అత్యధునిక డైవింగ్ సిస్టమ్స్, నావిగేషన్, ప్లాట్ ఫామ్ మేనేజ్మెంట్ వ్యవస్థలతోపాటు వైద్య సహాయ కేంద్రాలు అందుబాటులో ఉన్నాయి. ప్రమాదంలో చిక్కుకున్న జలాంతర్గామలను అత్యంత వేగంగా కాపాడే రోపాఫ్ల సామర్థ్యం దీని సొంతం. విపత్తు సహాయక చర్యల్లోనూ ఇది కీలకత పోషిస్తుంది. నిపుణ్ల రాకతో హిందూ మహాసముద్ర ప్రాంతం-X=లో భారత్ నేవీ ఆవరేషన్లో సామర్థ్యం ఎదుర్కోత పటిష్టమైంది.

మలేరియాపై భారత్ భారీ విజయం

మలేరియాపై పోరాటంలో భారత్ గణనీయమైన పురోగతి సాధించింది 2015 నుంచి 2025 మధ్య మలేరియా కేసులు, మరణాలు దాదాపు 80 శాతం తగ్గాయి. కేంద్ర ఆరోగ్య మంత్రిత్వ శాఖ తాజాగా వెల్లడించిన గణాంకాల్లో ఈ విషయం స్పష్టమైంది. ఇదే సమయంలో మలేరియా తీవ్రత ఎక్కువగా ఉన్న జిల్లాల సంఖ్య 155 నుంచి 33కు తగ్గింది. 2022 నుంచి 2025 మధ్య 160 జిల్లాలలో ఒక్క స్థానిక మలేరియా కేసు కూడా నమోదాం కాల్చేదు. మలేరియాను 2030 నాటికి దేశంలో నిర్మూలించాలనే లక్ష్యంతో కేంద్రం చర్యలు ముమ్మరం చేస్తోంది. అయితే దేశంలో మలేరియా పూర్తిగా కనుమరుగైపోలేదు. ప్రస్తుతం మిగిలిన కేసుల్లో ఎక్కువ భాగం కొన్ని ప్రాంతాల్లో పరిమితమయ్యాయి. 2025లో మలేరియా కేసుల్లో 64 శాతం, మరణాల్లో 54 శాతం 33 జిల్లాల్లోనే నమోదయ్యాయి. మలేరియా తగ్గుదలతో చికిత్స కారణాలు ఉన్నాయి. కనుమరైన నిధు వ్యవస్థ, త్వరగా వ్యాధి నిర్ధారణ, సకాలంలో అనేక, దోషాల నియంత్రణ చర్యలు కీలకంగా పనిచేసాయి. దోషతరాలు, ఇక్కలో క్రిమినొహారక మందుల పిచికారీ పంటి చర్యలను విస్తృతంగా చేపట్టారు. అధిక వ్యాప్తి ఉన్న ప్రాంతాలపై ప్రత్యేక దృష్టి పెట్టారు. అయితే మారుమూల అటవీ ప్రాంతాలు, కొండ ప్రాంతాలు, వైద్య సేవలు అందుబాటులో లేని ప్రాంతాల్లో మలేరియా నియంత్రణ ఇప్పటికీ సవాలుగానే ఉంది. ఒడిశా, ఈశాన్య రాష్ట్రాలు, ఛత్తీస్ గఢ్, ఝార్ఖండ్ వంటి ప్రాంతాల్లో ఈ సమస్య ఎక్కువగా కనిపిస్తుంది. మలేరియా నిర్మూలనలో 'టెస్ట్, ట్రీట్, ట్రాక్' విధానానికి కేంద్రం ప్రాధాన్యం ఇస్తోంది. జ్వరం వచ్చిన ప్రతిఒక్కరి మలేరియా పరీక్ష చేయడం, వ్యాధి నిర్ధారణ అయితే వెంటనే చికిత్స అందించడం కీలకం. కేసులు తగ్గుతున్న కొద్దీ నిఘా మరింత కచ్చితంగా ఉంచాలని కేంద్రం సూచిస్తోంది. 2015లో సుమారు 11.7 లక్షలుగా ఉన్న మలేరియా కేసులు 2022 నాటికి 1.8 లక్షలకు తగ్గాయి. తాజాగా 33 జిల్లాల్లోనే సమస్య అధికంగా ఉండటం భారత్ సాధించిన పురోగతిని చూపిస్తోంది. అయితే ఈ ప్రాంతాల్లో వ్యాప్తిని అడ్డుకోవడంతో పాటు కేసులు మళ్లీ పెరగటంపై నిరంతర చర్యలు అవుతున్నాయి. 2030 మలేరియా నిర్మూలన లక్ష్యాన్ని చేరుకోవాలంటే ఇదే కీలకం.

సంపాదకీయం

ఒక్కో ప్రపంచం..
ఒక్కో మానవత్వం

ఆమెరికా పర్యటనలో ఉన్న ఆర్ఎస్ఎస్ చీఫ్ మోహన్ భగవత్ కీలక వ్యాఖ్యలు చేశారు. న్యూయార్క్లో జరిగిన మల్టీ-ఫేయిత్ డైలాగ్లో హిందూ?ముస్లిం సంబంధాలు, హిందుత్వ భావనపై ఆయన చేసిన వ్యాఖ్యలు ఇప్పుడు చర్చనీయాంశంగా మారాయి. భారత్లో ముస్లింలు ఉండకూడదని ఏ హిందువు భావించినా.. అతను హిందువుగా మిగలడంటూ పేర్కొన్నారు.. ఆమెరికాలోని న్యూయార్క్లో గల ప్రతిష్ఠాత్మక మాడిసన్ స్క్వేర్ గార్డెన్లో 'అమెరికన్ హిందూస్ ఫర్ ఎంగేజ్మెంట్ అండ్ డైలాగ్' ఆధ్వర్యంలో ఆగస్టు 29న విశ్వ ఏకత్వ వేడుక ఘనంగా జరిగింది. ఈ కార్యక్రమానికి ముఖ్య అతిథిగా హాజరైన రాష్ట్రీయ స్వయంసేవక్ సంఘ్ సర్పంచుచాలక్ డాక్టర్ మోహన్ భాగవత్ కీలక ప్రసంగం చేశారు.నం అమెరికా గురించి మాట్లాడేటప్పుడు 'బహుళత్వం అనే పదాన్ని ఎక్కువగా వింటాం. కానీ, భారత్ గురించి చర్చించేటప్పుడు 'భిన్నత్వంలో ఏకత్వం' అనే పదం గుర్తుకువస్తుంది. భారత్ను ఒక భౌగోళిక ప్రాంతంగా మాత్రమే చూడలేం. ఈ భిన్నత్వం, ఐక్యత రెండూ భారతీయ డిఎన్ఎలోనే భాగమయ్యాయి. ఈ విశ్వంలో ప్రతి దేశానికి ఒక ప్రత్యేకమైన లక్ష్యముంటుంది" అని పేర్కొన్నారు.స్వామి వివేకానంద మాటలను గుర్తుచేస్తూ.. జగత్తుకు ఐక్యతా సందేశాన్ని అందించడం, ఆ సూత్రాన్ని ప్రపంచానికి చాటిచెప్పడమే భారత్ అనలు లక్ష్యమని ఆయన అన్నారు. "మనమంతా ఒక్కటే. వైవిధ్యం అనేది మన ఏకత్వానికి ఒక అలంకారం వంటిది. అందుకే వైవిధ్యాన్ని గౌరవించాలి, అంగీకరించాలి, జరుపుకోవాలి" అని పిలుపునిచ్చారు.రాక్షస ప్రవృత్తిమా మాట వింటేనే రక్షణ కల్గిస్తాం" అని షరతులు విధించే ధోరణి. సంస్కృతంలో రక్షణను 'రక్ష' అంటారు. తమను లొంగదీసుకునే వారిని మాత్రమే రక్షించేవారు రాక్షసులు.ధర్మం అభిప్రాయాలు, ఉపయోగాలతో సంబంధం లేకుండా అందరినీ మానవులుగా చూస్తూ, సోదరభావంతో మెలగడమే నిజమైన మానవత్వం.అంతర్గతంగా ఉన్న ఏకత్వ భావనే ధర్మమని, అది అందరినీ ఏకం చేస్తుందే తప్ప విడదీయదని మోహన్ భగవత్ అన్నారు.ప్రకృతి మరియు సమాజం పట్ల మన బాధ్యతలను గుర్తుచేస్తూ.. "మనం తినే ఆహారం రైతుల శ్రమ పల్ల, వేసుకునే బట్టలు కార్మికుల కష్టం పల్ల వస్తున్నాయి. సమాజంలో ప్రతి ఒక్కరికీ మనం రుణపడి ఉన్నాం. అందుకే తిరిగి సమాజానికి సేవ చేయడం మన బాధ్యత" అని చెప్పారు. ప్రపంచంలో స్థిరపడిన భారతీయుల తమ కర్మభూమి పట్ల విధేయతతో ఉంటూనే, జన్మభూమి విలువలను పాటించాలని ఆకాంక్షించారు.మోహన్ భాగవత్ ప్రసంగానికి ముందు, ప్రపంచవ్యాప్తంగా 30 దేశాల నుండి విచ్చేసిన 180 మంది మత నాయకులు ఒక ప్రతిజ్ఞను స్వీకరించారు. 'వన్ వరల్డ్ ? వన్ హ్యూమానిటీ' (ఒకే ప్రపంచం ? ఒకే మానవత్వం) పేరిట 5 నూత్రాల కార్యచరణ ప్రణాళికను ప్రకటించారు. మతం పేరుతో ద్వేషం, హింసను ప్రేరేపించడాన్ని ప్రపంచ మత నాయకులు ముక్తకంఠంతో ఖండించారు. అంతర్జాతీయ సదస్సులో 39 రాష్ట్రాలు, 850 అమెరికన్ నగరాలు, 29 దేశాలకు చెందిన దాదాపు 6,000 మంది ప్రతినిధులు, 250 ఆధ్యాత్మిక-సామాజిక సంస్థలు భాగస్వామ్యమయ్యాయి. భాగవత్ అన్నారుకొంతమంది ముస్లింలు నాతో మాట్లాడుతూ ఆరెస్సెన్ అంటున్న హిందూ దేశం అంటే ఏంటి? ముస్లింలను దేశం నుంచి తరిమేయడమేనా అని అడిగారు. దానికి నేను 'అలా చేయడం హిందూత్వ కాదు. భారత్లో ముస్లింలు ఉండకూడదని ఎవరైనా హిందువు భావిస్తే అతను హిందువు కాదని చెప్పాను" అని ఆయన వివరించారు."మనం యునైటెడ్ స్టేట్స్ ఆఫ్ అమెరికా అని చెప్పినప్పుడు అందరికీ బహుళత్వం గుర్తుకొస్తుంది. అలాగే భారత్ అని చెప్పినప్పుడు భిన్నత్వంలో ఏకత్వం గుర్తుకొస్తుంది" అని భాగవత్ తన ప్రసంగంలో చెప్పారు.అన్ని మతాలు అంతిమంగా దైవాన్వేషణకే దారితీస్తాయని హిందూ సంప్రదాయం చెబుతోందని భాగవత్ అన్నారు. ఇతరచోట్ల రక్షణ లభించని వివిధ మతాల ప్రజలకు భారతదేశం ఎప్పుటి నుంచో ఆశ్రయం కల్పిస్తోందని ఆయన చెప్పారు.అయితే, పర్గాల మధ్య ఉద్రిక్తతలు ఏర్పడటంతో గతం'వారసత్వం' పాత పోషించిందని ఆయన అన్నారు.భిన్నత్వం ఉన్నప్పటికీ అందరిలో ఒక మౌలికమైన ఐక్యత ఉందనే భావనను సమాజానికి తెలియజేయడం ఆర్ఎస్ఎస్ బాధ్యత అని ఆయన అన్నారు."మనం విధానాలను ప్రభావితం చేయాలనుకుంటున్నాం. యుద్ధాలను ఆపాలనుకుంటున్నాం. అందుకే మనం రాజకీయాలను ప్రభావితం చేయాలనుకుంటున్నాం. కానీ మనం రాజకీయాలు చేయలేం. రాజకీయాలు స్వార్థపు అటగా మారాయి. 'నేను నాది' ఉన్నచోట పరిష్కారం లేదు. 'మనం మనది' అనుకుంటేనే పరిష్కారం సాధ్యం" అని భాగవత్ చెప్పారు.హరియాణా గగనతలంపై 1996లో సౌదీ ఎయిర్లైన్స్ విమానం, కజకిస్తాన్ ఎయిర్లైన్స్ విమానం ఢీకొన్న ఘటనను భాగవత్ గుర్తుచేసుకున్నారు. ఆ ప్రమాద స్థలానికి మొదటగా చేరుకున్న వారిలో ఆర్ఎస్ఎస్ కార్యకర్తలు కూడా ఉన్నారని, గాయపడిన వారికి వారు సాయం చేశారని చెప్పారు."అతను ముస్లిం అని మేం అనుకోలేదు. మేం రాజకీయాల్లో ఉండిఉంటే, బహుశా ఇది చేయలేకపోయే వాళ్లం" అని ఆయన అన్నారు."తప్పుడు కథనాల పల్ల అపోహలు ఏర్పడతాయి. కానీ మీరు మా మధ్యకు వచ్చి మమ్మల్ని దగ్గరగా చూస్తే, ఈ అపోహలన్నీ ఒక్క రోజులోనే తొలగిపోతాయి" అని భాగవత్ చెప్పారు.ఈ సమావేశానికి నైజీరియాలోని ప్రముఖ క్యాథలిక్ మతగురువు 1994 నుండి 2019 వరకు అబుజా ఆర్బిఐషమ్ గా పనిచేసిన కార్డినల్ జాన్ ఒలీయస్ఘివి ఒన్మెయోకాన్ కూడా హాజరయ్యారు.గతపు 'వారసత్వం' గురించి ప్రస్తావించిన ఒన్మెయోకాన్, ఆఫ్రికాలో మతపరమైన సంఘర్షణలకు గల కారణాలలో ఒకటి మతమార్పిడి, ఆధిపత్యం కోసం ఇస్లాం - క్రైస్తవ మతాల మధ్య జరిగిన చారిత్రక పోటీ అని అన్నారు.మనం గత వారసత్వాన్ని మోస్తున్నాము. దానిని పదిలేయాలి" అని ఆయన చెప్పారు.ఆఫ్రికాలో రెండు మతాలు విస్తరిస్తున్నప్పుడు తన కుటుంబంలో కొందరుక్రైస్తవులుగా మరికొందరు ముస్లింలుగా మారారని ఆయన గుర్తు చేశారు."మతమార్పిడి, ఆధిపత్యం కోసం ఇస్లాం, క్రైస్తవ మతాలు ఆఫ్రికాలోకి పోటీగా వచ్చాయి. ఆ వైరం ఇంకా ముగియలేదు" ఒన్మెయోకాన్ అన్నారు.

శ్రీకృష్ణదేవరాయ తెలుగు భాషానిలయం

@ 125 చదువుల తల్లికి గోపురం

సెప్టెంబర్ 1కి శ్రీకృష్ణదేవరాయ తెలుగు భాషానిలయానికి
125 ఏండ్లు

తెలుగు భాషావీమాని, పుస్తక ప్రియుడు, ముసగాట జమీందారు రాజనాయని వెంకట రంగారావు. ఆయనకు ఎనలేని సహకారం అందించిన కొమరాజు లక్ష్మణరావు, రావిచెట్టు రంగారావు, మైలవరపు నరసింహశాస్త్రి, ఆదిపుడి సోమనాథరావు, ఆదిరాజు వీరభద్రరావు మొదలైనవారు. శ్రీకృష్ణదేవరాయాంధ్ర భాషానిలయ స్థాపకుల్లో ముఖ్యులు. శ్రీకృష్ణదేవరాయాంధ్ర భాషానిలయాన్ని ఒక ఉదాత్తమైన ఆశయనిద్రి కోసం స్థాపించారు. దీని స్థాపన ఆనంద వారితోక అవసరం. ఆ అవసరంని దృష్టిలో ఉంచుకుని తెలుగుభాషా తల్లి ముద్దుబద్ధుడైన పై ప్రముఖులు 1901లో భాషా నిలయాన్ని స్థాపించారు.

హైదరాబాద్ రాష్ట్రంలోని తెలంగాణ జిల్లాల్లో 90% కంటే ఎక్కువ అధికుల మాతృభాష తెలుగు. అయినా అధికార భాషగా ఉన్న వారి నెటివీడ రుద్దారు. ఆ రోజుల్లో హైదరాబాద్లో రాజ్యమంతటా ఉన్న పాఠశాలలు పదుల సంఖ్యలో ఉండేవి మహా ఎక్కువ. ఇక కళాశాలలు వేళ్లమీద లెక్కపెట్టగలిగినంతవరకు కూడా లేవు. తెలుగుపట్ల అతి క్లిడిమిందిన మాతృమేన చదువుకొనగలిగే వారు. వారు కూడా ఉన్న మాధ్యమంలోనేనే చదవాలి. తెలుగు ఎక్కువలేదు. అలాంటి దయనీయమైన స్థితిలో ఉన్న తెలుగుభాష వికాసానికి ప్రాచుర్యానికి వెంటనే చర్యలు చేపట్టకపోతే, తెలుగు మృతభాషగా మారే ప్రమాదం మెండుగా ఉండేది. కాకతీయుల కాలంలో, శ్రీకృష్ణదేవరాయల కాలంలో ఉజ్జలంగా వెలిగిన తెలుగు మరుగున పడకుండా ఉంచుకున్నదే చేయడం అనాడు చారిత్రిక అవసరం. పునరుద్ధిత తెలుగుభాషకు మృత సంచీవిగా, పట్టుగొమ్మగా భాషానిలయం వెలిసింది. అనాలి యువతకు మాతృభాష పట్టు మక్కువ పెంచింది. వారికి అన్ని విభాగాలకు చెందిన అనేక పుస్తకాలు అందుబాటులో ఉంచి వారిలో భాష పట్ల మమకారం, గౌరవం పెంచింది. వారి భాషా జ్ఞానతృప్తిను తీర్చి తెలుగును నడవరిగా ఉంచింది. భాషా నిలయం స్థాపించి తథాబ్ధం దాడింది. అయినా నేడు తెలుగుభాష దుస్థితి అనాలిలాగే ఉన్నది. తెలుగు నేర్చుకోవడానికి అవకాశం లేని కాలం నుంచి, తెలుగు నేర్చుకోవడానికి అవసరం లేని కాలానికి వచ్చాం. ఇది అతిశయోక్తి అనిపించవచ్చు. కానీ సత్యదరం కాదు. తెలుగు మాధ్యమాల కరువైన ఈ రోజుల్లో తెలుగు భాష భవిష్యత్తును తలుచుకుంటే భయం వేస్తున్నది. మహానీతిమైన సాహిత్యం ఉన్న సుసంపన్నమైన తెలుగుభాష పతనం మునుకుంటేనే ఇప్పుడుకూ ఆగని దుఃఖం ముంచుకువస్తున్నది.

ఇలాంటి గర్భకూటంలో కూడా శ్రీకృష్ణదేవరాయాంధ్ర భాషానిలయం భాషావత్సర్వ సేవతో ముందుండి తరిస్తున్నది. ప్రత్యేక తెలంగాణ వచ్చిన తర్వాత కృష్ణదేవరాయాంధ్ర భాషానిలయం పేరును కృష్ణదేవరాయ తెలుగు భాషానిలయంగా మార్చారు. ఒకవిధంగా చెప్పాలంటే ఆనాటికిందా ఇప్పుడో భాషానిలయం అవత్సరక అధికమయ్యింది. పుస్తక పఠనం మీద ఆసక్తి ఉన్న వారికి మాత్రమేగాక, ఎంతోమంది కవులు, రచయితల అవసరాలు తీర్చి, వారిలో నూతనోత్సాహం నింపి వారి సృజనాత్మకతను పెంచి పోషిస్తున్నది. తెలుగులో సాహిత్య ప్రక్రియలను నజీబంగా ఉంచడానికి మహత్తర కృషి చేస్తున్నది. పై విషయం నిరూపించడానికి మరొకటికే చెల్లాల్లిన అవసరం లేదు. ఇక్కడ నా స్వీయ అనుభవాన్నే కృప్తంగా చెప్పాను. నేను ఇప్పటికీరా 17 నవలలు రాసాను. ఇందులో మలని బిత్తి, రుద్రమదేవి, మహామంత్రి మాదన్న, ప్రజాశక్తివీరి పాపన్న, కొమరం భీం, ప్రజామరుద్రుడు లాంటి చారిత్రక నవలలు ఉన్నాయి. చారిత్రక నవలకు వూహని పరిశోధన. ఈ పరిశీలనలో భాగంగా అనేక పురాతన నవీన గ్రంథాలను అధ్యయనం చేయాలి. అలా చదివితేనే చార్పితక నవల

పరిత్రక్త దగ్గరగా వస్తుంది. ఈ క్రమంలో నాకు కావలసిన పుస్తక సేకరణలో భాగంగా అనేక గ్రంథాలయాలూ తిరిగాను. కొన్ని పుస్తకాలు మాత్రమే దొరికాయి. మరెన్నో దొరకలేదు. నేను నాశోకీ లోనయ్యాను. ఇక నా నవల ముందుకు నాగింది అనుకున్నాను. ఎవరోకీ ఒయూనిస్సులా నాకు కనెపించింది శ్రీకృష్ణదేవరాయలద్ర తెలుగు భాషానిలయం. అక్కడ నాకు కావాల్సిన చాలా పుస్తకాలు లభించాయి. నా చారిత్రక నవలలు పూర్తయ్యాయి. అంటే, దానికి భాషానిలయమే కారణం. కాకతీయుల గురించి అనేక పుస్తకాలు నిలయం ఈ భాషానిలయం. రుద్రమదేవి, మహామంత్రి మాదన్న ప్రతాపరుద్రుడు లాంటి నవలలు విద్వాంసులు, విజ్ఞుల ప్రశంసలను అందుకున్నాయంటే భాషానిలయంలో నేను చదివి పుస్తకాలే కారణం. ఆ పుస్తకాల వల్ల నా నవలలను చారిత్రక వాస్తవాలకు దగ్గరగా తీర్చిదిద్దగలిగాను. ఒక విధంగా చెప్పాలంటే నా నవలలో ఆధారాలే రావడానికి శ్రీకృష్ణదేవరాయ తెలుగు భాషానిలయమే ముమ్మారికీ కారణం. ఈ భాషానిలయం భవిష్యత్తులో అంతేమందిన పాఠకులు, కవులు, రచయితలకు కల్పవృక్షలా నిలయమందిన నా ప్రధాన విశాసం.

తెలంగాణ పలుకు.. తేనెలోలుకు!

తెలంగాణ భాష యానీ, అందులోని పలుకుబడులు మన ప్రాంత సంస్కృతికి, చారిత్రక వైభవానికి, ప్రజల జీవన విధానానికి సజీవ సాక్ష్యాలుగా నిలుస్తాయి. శతాబ్దాల కాలంగా వివిధ రాచరికాల పాలన, ముఖ్యంగా నిజాం నవాబుల పాలన ప్రభావం వల్ల తెలంగాణ తెలుగు భాషలో ఉర్దూ, పర్షియన్, మరాఠీ, కన్నడ పదాలు సహజంగా కలిసిపోయి, ఒక విలక్షణమైన రూపాన్ని సంతరించుకున్నాయి. మన తెలంగాణ భాష కేవలం ఒక సభాషణ మార్గమే మాత్రమే కాదు; అది శ్రమజీవితాన్ని సేస్తూ, ఉనికి, మట్టి వాసన, ఆత్మీయతల కలయిక. తెలంగాణ పలుకుబడుల్ని నిష్పలుస్తూనే తొణికిసలాడుతుంది. ఇక్కడి సామెతలు, పొడుపు కథలు, జాతీయలు నిత్య జీవితంలోని కష్టసుఖాలను హాస్యాన్ని, వ్యంగ్యాన్ని అద్భుతంగా ప్రతిబింబిస్తాయి. ప్రత్యేక తెలంగాణ రాష్ట్రం అవిర్భావ తర్వాత నుంచి కాశీజీ జయంతి రోజైన సెప్టెంబర్ 9న యోలా తెలంగాణ భాషా దినోత్సవం జరుపుకుంటున్నాం. ప్రపంచ పతాళులు పరిశీలించండి

తెలంగాణ రాష్ట్ర సాధనలో భాష ఒక కీలక పాత్ర పోషింది. ఉర్దూను సందర్భంగా అచ్చమైన తెలంగాణ పలుకుబడిలో కేసీఆర్ చేసిన ప్రసంగాలు తెలంగాణ సమాజాన్ని ఉత్తేజపరిచాయి. సీమాంధ్ర పాలకుల హయాంలో తెలంగాణ పలుకుబడిలో ఎవరైనా మాట్లాడడానికి వెనుకా ముందు అడేవారు. అలాంటి పరిస్థితుల్లో తెలంగాణ భాషను ఆయుధంగా చేసుకుని కేసీఆర్ ఉర్దూవాన్ని నడిపారు. అచ్చమైన తెలంగాణ భాషలో సాగే కేసీఆర్ ప్రసంగాలు తెలంగాణ ప్రజలను కట్టిపడేశాయి. నీళ్లు, నిధులు, నియామకాలు ప్రధానంగా ఈ మూడు అంశాలపై ఇక్కడి ప్రజలు ఉర్దూమించారు. ఈ మూడే కాదు, తెలంగాణ ఉర్దూమానికీ బలమైన సాంస్కృతిక కోణం కూడా ఉన్నది. అనేక ప్రత్యేకతలను సొంతం చేసుకున్న తెలంగాణ భాషకు సాంప్రదాయాలకు సరైన గుర్తింపు లభించడం లేదన్న ఆవేదన దానిలో కలగలిసింది. ప్రత్యేక రాష్ట్రం కోసం సాగిన ఉర్దూమంలో తెలంగాణ భాష నిర్దుహించిన పాత్ర ప్రత్యేకమైంది.

తెలంగాణ భాషలో ఎంతో ఆర్థికపతమైన పదాలు కనిపిస్తాయి. ఉదాహరణకు మేర అనే పదం. ఇతర ప్రాంతాల వారు దగ్గి అంటారు. ఇది ఉర్దూ నుంచి వచ్చింది. వాస్తవానికి తెలంగాణలో వాడే మేర పదాన్ని పరిశీలనీ పొలిమేర, ఆ మేరకు, ఈ మేరకు అనే మౌఖిక ప్రయోగాలు ఉన్నాయి. మేర అంటే హద్దులని ఆర్థం. మేరవారు గుడ్డల్ని కత్తిరించి పట్టడి వృత్తి చేరను బట్టి కదా. ఇది అసలు సీనులు తెలుగు వుండేది. సోయి, సోయలేదు, సోయనప్పది, సోయనప్పల లాంటివిన్న తెలుగు పదాలు. తెలంగాణ భాషలో అచ్చమైన తెలుగు పోకడలు చాలా ఉన్నాయి. తెలంగాణ తెలుగులో ఉర్దూ పదాలు అలయీ బలయీ కలగలిసిపోవడం కూడా గొప్ప విశేషం. తెలంగాణ తెలుగులో పెద్దపెద్ద సమాసాలు, సంస్కృత పదభూయంతమైన తీరుతెన్నులు బహుశా ఇక్కడే వున్నాయి. పరగల్గి 'తెలంగాణ పదకాశంలో' అనేక పదాల కమలాల జరిగింది. తెలంగాణ పద సౌందర్యాన్ని ఆయన

పవీత్యవగిరారు. 'ఏ భావక్షేరా జవజీవాలు జాతీయాలు, సామెతలే. తెలంగాణ వాసుల పలుకు పలుకులో నుడికారం ఉంటుంది. చల్లగా ఉండేది చల్ల (పక్షిగి), ఎర్రగా ఉండేది ఎర్ర (పంపాము), లాగుతున్నే తీసుకునేది లాగు, అలాగన్న కప్పి ఉంచేది అంగి, కంకుతూ తింటం గునుక కంకి'. ఇలాంటి మాటలెన్నో నలిమెల భాస్కర్ మనమందు ఉంచారు. అదేవిధంగా 'గుమ్మి' అనేది ప్రముఖ తెలంగాణ కథారచయత, నవలాకారుడైన డా.కామల మల్లయ్య రచించిన ఒక చిత్రకష్టమైన పుస్తకం. ఈ పుస్తకం తెలంగాణ వాడుక భాష 'పలుకుబడులు' అనే అంశపై రాసినది. తెలంగాణ గ్రామీణ ప్రాంతాల్లో ప్రజలు నిత్యం మాట్లాడే విలక్షణమైన పదాలు, సామెతలు, జాతీయాలు, మరుగున పడిపోతున్న పలుకుబడులను ఇందులో పొందుపరిచారు. 'గుమ్మి' అంటే తెలంగాణ పల్లెల్లో దాన్యాన్ని దాచుకునే పెద్ద బుట్ట లోదాని లెస్సా పాత్ర. పల్లె ప్రజల నోట చరిత్ర అమూల్యమైన భాషా పదాలను భద్రపరిచే ఒక నిల్వ పాత్ర లాంటిది కాబట్టి ఈ పుస్తకానికి ఆయన 'గుమ్మి' అని పేరు పెట్టారు. తెలంగాణ ప్రజల భాషలో ఎన్నో పలుకుబడులు నిత్యం తాననే అయితే తాయి. కొన్నింటిని పరిశీలిద్దాం.. ఆన గొడ్డి ఎల్లినట్టు (లోబి లోబి) గొడ్డి ఒకసారి నిశ్చలం ఆవరిస్తే, సరసల్లు సరెసుక పడ్డాం (అంతా అయిపోయిందని తెలుపటానికీ),

పాపకైదా (నిజాన్ని తెలుపటానికీ), ఎప్పుడో సిప్పు ఎప్పుడో (పులితం చూపుం అయినందుకు), ఏం దెబ్బని ఎల్లెసాయీ గుర్తులేత్త కరిగిపావో (తెలిసే కూడా తెలియనట్లు నడిచే), కడ్డుగాడు (కఠినత్వాన్ని తెలుపటానికీ), కనికట్టు (అండ్రజాలం), కట్టోతు (కట్టుటానికీ ఉపయోగింనే రాయి), గత్తుడు (తాగటానికీ ఉబలాట పడితే), గల్లు (కడప), జప్పున, మెత్త, తంఱే.. ఇలాంటివి అనేకం నిఘంటివంతలో మనం వాడే పదజాలం.

తెలింగాణ పలుకుబడుల్లో తెలుగు భాష ప్రాచీన రూపాలు ఇప్పటికీ నడేపంగా ఉన్నాయి. ఉదా: తర్వాత అనే పదానికి అదినక అని, స్పృహ అనే పదానికి సోయ అని వ్యవహరిస్తారు. ఇలాంటి మాటలు శబ్ద సౌందర్యాన్ని భావ తీవ్రతను అద్భుతంగా వ్యక్తపరుస్తాయి. తెలింగాణ ప్రాంతాన్ని పరిపాలించిన నిజం పాలన, దక్కని సంస్కృతి కారణంగా కలగలిసిపోయాయి. ఉదా: ఆనుపత్తిని -- దచాఖన, అద్దెను -- కిరాయి, ఇంటి స్థలం -- జాగా పంటివి. ఇంకా అంగడి -- సంత. యాది -- జ్ఞాపకం, పెయ్యి -- శరీరం, పత్తా -- చిరునామా, సాలు -- సరిహద్దులు, ఎతలు -- కట్టెలు, బురు -- అన్నం, పోరో -- చిన్నపిల్ల, పోరగాడు -- చిన్నపిల్లడు, తిరి -- చిప్పి, వయలం -- జాగ్రత్త పంటి పదాలు ఇక్కడి ప్రత్యేకతను తెలియజేస్తాయి.